

paa et Exempel fra min Hjemegn, hvor jeg har set, at der virkelig er en Trang til og et Dnske om at faae en udvidet Indflydelse paa det kommunale Liv. Der skulde i et Sogn opføres en Skole; der har tidligere været to Lærere ved Skolen, en Første- og en Andenlærer, men nu er der en Afhyggerby, eller hvad man vil kalde det, og man havde da søgt at faae en egen Skole. Man har arbejdet derpaa i mange Aar, men Sogneraadet har modsat sig det. Nu er imidlertid Strømningen bleven for stærk, og Sogneraadet er gaaet ind derpaa. Disse Udfllyttere eller Nybyggere ville nu have en Skole i Lighed med andre Kommunestoler med en Lærer med reglementeret Løn, men hvad gjør dette Sogneraad, der har det aristokratiske Tilsiit? Det siger: Vi tage og rive den 2den Klasse ned og saa tage vi Lømmet derfra og flytte det ud og bygge en ny Skole; vi lægge da et Par Hundrede Rdl. til og ansætte en Lærer, som kan faae 200 a 250 Rdl. i Løn, og saa have 3 der en Skole. Disse Nybyggere, der alle ere udelukkede fra Indflydelsen paa Bølgget af den større Halvdel af Sognestyrelsen, sige: Giv os dog en Skole, saaledes at vi kunne faae en Lærer, som vi kunne beholde stadig, saa at vi ikke skulle være henviste til atter og atter at stifte Lærer; thi naar vi faae en saadan Lærer, som her er foreslaaet, saa vil han benytte al sin Fritid til at søge at komme bort, og vi ere da udsatte for stadig at stifte Lærer. Men dertil svare disse aristokratiske Sogneraadstyrere: Nei, det ville vi ikke, vi ville ikke tage en saadan Byrde paa os; men de mindre Skatydere sige: Vi ville give en Smule Bidrag for at naa vort Maal, thi vi ville ikke være afflaarne fra den videre Undervisning, som faas i de andre Skoler, hvilken vi risikere ikke at kunne faae med en saadan Ordning som den her paa-tænkte. Naar altsaa det ærede Medlem for Odense Amts 5te Bølgkreds vil bidrage til, at Dphlyningen trænger ind i enhver Hytte, saa mener jeg, at han maa billige dette lille Lovforslag, som vil bidrage dertil. Lade vi derimod det Bestaaende vedblive, saa vil hint Maal ikke naas; thi disse selvsamme aristokratiske Styrere af Sogneraadet, der have en

saa afgjort Indflydelse, behøve ikke at nøies med Undervisningen, som den kan gives i Almuefolkene. De ere formuende nok til at sende deres Børn til Folkehøjskoler og andre videre Undervisningsanstalter; men dette ere de Andre afflaarne fra. — Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Bølgkreds (Køfod) talte ogsaa om, at naar man vilde saaledes udvide Bølggretten, skulde man med det Samme — det forekom mig, at han ogsaa brugte den Uttring — fremkomme med Bestemmelser, der gave de ufornuende Bølgere idetmindste 1 Rd. om Dagen, fordi de mødte paa Bølgskedet. Jeg overlader til det ærede Medlem at komme med Forslag i saadan Retning, hvis han finder det fornuftigt og rimeligt; men ellers fik jeg det personlige Indtryk af det ærede Medlems Foredrag, da jeg hørte, at han var en Husmandsøn — ja, som om han havde faaet Kurven af en Gaardmands Datter, og at dette har haft Indflydelse paa hans Foredrag. Jeg skal derfor ikke videre indlade mig paa hans Forslag.

Formanden: Det ærede Medlems Spøg var noget for personligt.

Hindenburg: Naar det er blevet sagt til Forsvar for nærværende Lovforslag, at det gaar ud paa at gjøre Alle lige for Loven, at give Alle lige Rettigheder, maa jeg protestere derimod. Det er ikke ganske saa, da det dog aligevel hedder i § 1, at Bølggretten gjøres afhængig af, hvorvidt man har svaret Bidrag til Kommunen. Vilde man gjøre Skridtet helt ud i denne Retning, og vilde man sige, at dette slet ikke har Noget med Formuen at gjøre, saa maatte naturligvis Bølggretten tilkomme Enhver, hvad enten han har givet Bidrag til Kommunen eller ikke. Naar man vil fyldestgjøre de saakaldte Menneskerettigheder i størst Omfang, saaledes at der slet ikke skal stilles yderligere Krav, kan man vel heller ikke udelukke dem, der have været saa ulykkelige, at de have maattet modtage Forsørgelse af det Offentlige. Det kan jo være dem aldeles utilregneligt, at de have været i en saa sørgelig Stilling, og det kan vel siges, at de, der have modtaget saadan Forsørgelse, maasse ere Personer, der ere